

megjelent könyveket könyvtári kötésben, tasakka: ellátva, kívánatra központilag ömfelvételezett katalóguskartonnal és kölcsönzolappal — tehát könyvtári használatra előkészítve kaphatják meg a könyvtárosok. Ez igen nagy időmegtakarítást jelent úgy a nagy könyvtárak függetlenített, mint a kisüzemi könyvtárak társadalmi munkásként működő könyvtárosaik számára.

Kertész Sándor ezután a szállítás iránt érdeklődött.

— Pestre autóval, vidékre postán küldjük a könyvcsomagokat. A megrendelendő művek kiválasztását azzal is megkönnyítjük, hogy a velünk szállítási szerződést kötött könyvtárak rendelkezésére bocsátjuk a közeljövőben megjelenő (szépirodalmi, ijtűsági, műszaki, tudományos stb.) művek jegyzékét, mely rövid ismertetőt is tartalmaz. Tehát ugyanakkor, amikor lehetővé tesszük, hogy az elvtársak az újdonságo-

kat idejekorán megrendelhessék és kézbevehessék, az ismertető szövegekkel útbaigazítást is nyújtunk.

A könyvtárosok minél jobb tájékoztatása érdekében havonként és szakmánként ismertető előadásokat tartunk, külön a budapesti és külön a megyei, városi és járási könyvtárosok részére.

Ubornyák elvtárs befejezésül még hozzátette:

— A »Könyvtárosok Boltját« a szovjet példa hívta életre. A velünk összekötésben álló könyvtárosoknak máris nagy segítséget jelent mind a beszerzés, mind az új könyvtárak létesítése, berendezése és a szakmai tájékozottság, fejlődés szempontjából.

Rémélhetőleg a könyvtárosok körében rövidesen népszerűvé válik a munkájuk észszerűsítését, eredményességét, szervezettségét elősegítő »Könyvtárosok Boltja«.

BIHARI KLARA.

H O Z Z Á S Z Ó L Á S O K

A MARX-KÖNYVKIALLÍTÁSHOZ

B. Szilágyi János elvtársnak a könyvtárak Marx-emlékkiállításával foglalkozó cikke »A Könyvtáros« februári számában sok helyesen felvetett szemponttal és hasznos útbaigazítással segítette a könyvtárosokat. Ugyanakkor néhány szempont — tartalmi elgondolás és kivételések tekintetében — hiányokat, elvi helytelenségeket is tartalmazott. Ezekkel kapcsolatos megjegyzéseim talán még gyakorlatilag sem időszerűtlenek, minthogy több könyvtárunk nem a márciusi halálozási, hanem a május 5-i 135. születésnapj évforduló alkalmával készül könyvkiállítást rendezni a nagy forradalmár és gondolkodó emlékére.

Első észrevétel, hogy a B. Szilágyi elvtárs által megadott csoportosításban semilyen utalás nincs a marxizmus társadalmi-történelmi előzményeire. Az egyik javasolt felirat tartalmazza ugyan Lenin elvtársnak a marxizmus három forrását megjelölő szavait, maga a kiállítási anyag vázlata azonban nem dokumentálja ezt a lenini megállapítást; ugyanígy Sztálin elvtárs tanítását sem, amely szerint »a marxizmus nem az égből pottyant alá... azt a világtörténelmi folyamatok és a nagy természettudományi felfedezések általánosítása alapján teremtették meg«.

A második hiányosságnak azt látom, hogy a kiállítási terv vázlatában nem mutatkozik jelentőségének megfelelően Engels szerepe. A témacsoportok életrajzi részének megjelenésében (»Marx és Engels kapcsolata«) és a Marx—Engels »Válogatott művek« és »Válogatott levelek« c. kötetek szerepeltetésében nem tükröződik Lenin elvtárs értékelése: »Ahhoz, hogy helyesen értékeljük Marx nézeleit, feltétlenül meg kell ismernünk Marx legközelebbi munkatársa, az azonosan gondolkodó Engels munkáit.« Ezen az alapon tartom szükségesnek a kiállítási anyag kibővítését.

Helyesen javasolja B. Szilágyi elvtárs, hogy a könyvtárak — gyűjtőkörüknek és olvasóárdájuk összetételének megfelelően — emelék ki Marx munkásságának ez illető szakterületre vonatkozó jelentőségét és ezzel kapcsolatban helyesen óv a részletkérdések túlzásától. Nem helyes és semmiképp sem fogadható el viszont az olyanféle megoldás, mint amilyet pl. egy pedagógiai szakkönyvtárnak javasol, hogy Marxnak a nevelésével kapcsolatos álláspontját »ha másképp nem, feliratokban« domborítsa ki. Sztálin elvtárs — az alkotó marxizmust jellemezve — írja, hogy az »nem idézetekre és velős mondásokra, hanem a gyakorlatra támaszkodik«. Helyes és szükséges a kiállított anyag tartalmát, jelentőségét jól, tömören meg-

világító feliratok alkalmazása, de semmi-
esetre sem a gyakorlat, a valóság — ez
esetben a művek helyett. Erre a felhozott
példa esetében annál kevésbé van szük-
ség, mivel pedagógiai szakkönyvtár igen
szemléltető összeállítást készíthet a kiál-
lítás keretében Marx tanainak a pedagó-
gia területén alkalmazott anyagából.

A kiállítási tervezet és felépítési vázlat
legfőbb hibájának azt tartom, hogy aoban
a IV. csoport (»Lenin és Sztálin — Marx
tanainak megvalósítói és továbbfejlesz-
tői«) elkülönül Marx és Engels éle művé-
nek dokumentumaitól. Maga B. Szilágyi
elvtárs mutat rá cikkében helyesen arra,
hogy »a kiállításnak pártosnak kell len-
nie, meg kell mutatnia, hogy Marx tanítá-
sai, harcai hogyan függenek össze napjaink
kérdéseivel«. A marxizmus-leninizmus, a
nemzetközi munkásmozgály forradalmi el-
mélete, Lenin és Sztálin elvtársak által
zseniálisan továbbfejlesztve és a győzel-
mes proletárforradalom, a szocializmus és
kommunizmus megvalósításának korszak-
kára alkalmazva, a Marx tanait győzel-
meseen alkalmazó harci fegyver. Ha viszont
Marx és Engels új korszakot jelentő tanítá-
sait az azoktól elválaszthatatlan lenini-
— sztálini tanításoktól elszakítva, külön
témacsoportban mutatjuk be, akkor éppen
a kiállítás legfőbb célját: a Marx tanításai
és napjaink kérdései közötti összefüggé-
sek megmutatását hanyagoljuk el.

Sztálin elvtársnak »A szocializmus köz-
gazdasági problémái a Szovjetunióban« c.
művét, mint a marxizmus-leninizmust al-
kotóan továbbfejlesztő, napjaink kérdéseivel
a legszorosabban összefüggő művét,
megfelelő tartalmi összefüggésben, a kiál-
lítás homlokterébe kell állítanunk.

F. V. Konsztantyinov írja, hogy »Amint
Lenin „Az imperializmus, mint a kapitaliz-
mus legfelsőbb foka“ című könyve Marx
„Töké-jének kiegészítése és továbbfejlesz-
tése, Forradalmunkról“ című cikke Marx
„A politikai gazdaságtan bírálóához“ írt hí-
res előszavának folytatása és továbbfej-
lesztése, mint ahogy Marx „Töké-je önma-
gában, Leninnek az imperializmusról írt
könyve nélkül már nem elegendő a kapita-
lizmus új időszakának megértéséhez, úgy
Marx előszavát is egyült kell tanulmányo-
zni Leninnek „Forradalmunkról“ című
cikkével és Sztálin „A dialektikus és törté-
nelmi materializmusról“ írt zseniális mun-
kájával«.

E megállapítás alapján nyilvánvaló,
hogy Lenin és Sztálin elvtársaknak a marx-
izmust alkotóan továbbfejlesztő, lezala-
vetőbb művei és nem a kiállítási anyag vé-
gére helyezett külön csoportba, hanem
Marx és Engels más korban felvetett és
tárgyalt, hasonló vonatkozású munkái
melé helyezendők.

Jól szolgálja a kiállítás célját, ha a
könyvanyagot és a B. Szilágyi elvtárs ál-

tal javasolt dokumentumokon és felirato-
kon kívül, térkép, grafikonok, új létesít-
ményeket ábrázoló fényképek felhasználá-
sával szemléltetően mutatjuk be, hogy mi-
ként válik korunkban győzelmes való-
sággá mindaz, améért az emberiség törté-
nelmének egyik lángszű alakja, Marx élt,
harcolt és alkotott.

FODOR ZOLTAN

a Közkutatásügyi Minisztérium
Pedagógiai Könyvtárának könyvtárosa

AZ ÚJ KÖLCSÖNZÉSI ELJÁRASHOZ

»A Könyvtáros« február havi számában
»Uj kölcsönzési eljárás« címmel egy mód-
szertani cikk jelent meg, melyet élénk
érdeklődéssel tanulmányoztam át.

A kölcsönzésnek azt a módját, hogy
olvasójegy nélkül kölcsönözzünk, helyes-
nek találom, annál is inkább, mert az
olvasójegy használata, lényegesen növeli
az adminisztrációs munkát és lassítja a
kölcsönzés lebonyolítását. Megszüntetésé-
nek különösebb jelentősége olyan helyen
van, ahol a könyvtáros egyedül dolgozik
— társadalmi munkában.

~~Azokban nem helyes, még az egész kis
könyvtáraknál sem, hogy a kölcsönzés
egy kartonnal (csak személyi lappal) tör-
ténjen. Megítésem szerint a könyvkarton
igen fontos tartozéka a könyvtár admi-
nisztrációjának mind az ellenőrzés, mind
a kölcsönzés szempontjából, valamint a
leltárkönyv dokumentálás alátámasztására
is.~~

A kölcsönzési lap mellőzésével, azzal,
hogy a lejáratot egyszerűen az előzők-
lapra, illetőleg a külső fedél belső oldalára
bélyegezzük, elérjük azt, hogy az olvasó-
nak állandóan szemé előtt van a lejárati
napja és nincs kitéve annak, hogy el-
veszítse kölcsönzési lapját. Nem beszélve
arról, hogy a kölcsönzési lap, illetőleg
füzet megszüntetésével elérünk egy bizo-
nyos fokú anyagtakarékosságot is.

Részemről határozotlan állást foglalkok
amélett, hogy a kétkartonos (olvasó- és
könyvkarton) kölcsönzési rendszert ne
csak az 500 olvasóval rendelkező könyv-
tárak, hanem már a minimum 100 olvasó-
val rendelkezők is vezessék be. Ezt annál
is inkább javaslom, mivel a könyvtárak
az olvasók és könyvek számának állandó
növekedésével folytonosan fejlődnek, így a
későbbiek folyamán igen sok munkát ta-
karítanak meg a könyvtárosnak. Ez utóbbi
a magam tapasztalata, u. i. 1950-ben
vettem át a könyvtárat mintegy 1358 darab
könyvvel és ma már 3326 kötettel rendel-
kezünk.

SZARNOVSZKY BÉLA,

a Kismotor és Gépgyár szakszervezeti
könyvtárosa